



**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 20 kwietnia 2020 r.

BADK.DPK.133.144.2019 MK

P10-32/19	Data wpływu petycji 13 grudnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 20 kwietnia 2020 r.

**PRAWO FARMACEUTYCZNE
PODATEK OD TOWARÓW I USŁUG**

**TEMAT
ROZKŁAD GODZIN PRACY
APTEK OGÓLNODOSTĘPNYCH**

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Związek Powiatów Polskich, reprezentowany przez pana Andrzeja Płonkę Prezesa Zarządu Powiatów Polskich.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany:

- art. 94 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne,
- art. 43 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług

w celu uregulowania zasad rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wnoszą o ustawowe uregulowanie zasad czasu pracy aptek ogólnodostępnych, celem zapewnienia ludności dostępu do świadczeń w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy.

Zdaniem wnoszących petycję, brakuje instrumentów prawnych pozwalających na egzekucję postanowień rady powiatu w sprawie godzin pracy aptek. W praktyce często zdarza się, że apteki wyznaczone uchwałą rady powiatu do pełnienia dyżurów pozostają zamknięte z powodów ekonomicznych.

Związek Powiatów Polskich, w uzgodnieniu z Naczelną Izbą Aptekarską, przedłożył propozycję zmiany art. 94 Prawa farmaceutycznego, w której zobowiązuje się rady powiatu do ustalania planów dyżurów, przy spełnieniu dwóch warunków:

- 1) liczba mieszkańców miejscowości będącej siedzibą powiatu będzie liczyła nie więcej niż 40 tysięcy;
- 2) w granicach powiatu funkcjonuje podmiot udzielający świadczeń nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej w ramach sieci szpitali.

Plan dyżurów będzie ustalany aktem prawa miejscowego, obejmie wyłącznie apteki ogólnodostępne prowadzone przez podmioty posiadające umowę na realizację recept w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

Plan będzie uzgadniany z dyrektorem wojewódzkiego oddziału NFZ oraz po zasięgnięciu opinii rady okręgowej izby aptekarskiej (art. 94c). Podmiotowi prowadzącemu aptekę, zobowiązanemu na podstawie planu dyżurów, przysługiwać będzie z tytułu pełnienia dyżuru wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 35 zł za każdą godzinę, finansowane za środków NFZ. Wysokość wynagrodzenia ryczałtowego będzie zwiększana corocznie o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogółem ze

skutkiem od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został on ogłoszony przez Prezesa GUS. Ustalenie liczby godzin dyżuru danej apteki następować będzie w oparciu o zestawienie dyżurów z danego okresu rozliczeniowego.

W opinii autorów petycji, w przypadku nie przyjęcia zaproponowanego rozwiązania pozostaje usunięcie z ustawy całego art. 94, który wprowadza obywateli w błąd co do faktycznych możliwości zakupu leków w porze nocnej i w dni wolne od pracy.

Ponadto wnoszący petycję, proponują dodanie pkt 18b w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług w brzmieniu: „usług w zakresie pełnienia dyżurów świadczonych przez apteki ogólnodostępne wskazane w uchwale rady powiatu, o której mowa w art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2019 poz. 499).”

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 944) w art. 94 stanowi, że rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych powinien być dostosowany do potrzeb ludności i zapewniać dostępność świadczeń również w porze nocnej, w niedzielę, święta i inne dni wolne od pracy.

Rozkład godzin pracy aptek ustala rada powiatu, w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) z terenu powiatu oraz samorządu aptekarskiego. Rada powiatu przekazuje uchwałę, w postaci elektronicznej, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, w terminie 2 dni roboczych od dnia jej podjęcia.

Minister właściwy do spraw zdrowia po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Aptekarskiej określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) maksymalną wysokość dopłat, które są pobierane przez aptekę za ekspedycję w porze nocnej, uwzględniając potrzebę wydania leku;
- 2) grupę produktów leczniczych, za wydawanie których w porze nocnej nie pobiera się opłaty, biorąc pod uwagę konieczność udzielenia pomocy ratującej życie lub zdrowie.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106) w art. 43 ust.1 pkt 18a określa zwolnienie od podatku w zakresie usług opieki medycznej, służących profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, oraz dostawę towarów i świadczenie usług ściśle z tymi usługami związane, świadczone na rzecz podmiotów leczniczych na terenie ich zakładów leczniczych, w których wykonywana jest działalność lecznicza.

INFORMACJE DODATKOWE:

Obowiązujący przepis art. 94 ustawy Prawo farmaceutyczne nie zezwala właścicielom czy kierownikom aptek ogólnodostępnych decydować o godzinach rozpoczęcia pracy aptek, a także wskazuje na konieczność dostosowania rozkładu godzin ich pracy do potrzeb ludności i zapewniania dostępności świadczonych usług w szerokim horyzoncie czasowym. Zasada ta nie dotyczy innych placówek prowadzących obrót detaliczny lekami (np. punktów aptecznych czy placówek obrotu pozaaptecznego).

Jak wskazuje się w doktrynie i orzecznictwie, minimalnym standardem wynikającym z art. 94 jest zagwarantowanie by w każdym czasie była czynna przynajmniej jedna apteka na obszarze powiatu. Rada powiatu ma obowiązek dostosowania przepisów aktu prawa miejscowego do własnych warunków. Jednak z obowiązku ustanawiania dyżurów nie może zwalniać fakt, że na terenie powiatu działają z woli właściciela inne apteki całodobowe.

Uchwała powiatu nie powinna zawierać żadnych innych elementów wykraczających poza określenie rozkładu godzin pracy aptek ogólnodostępnych, ponieważ wykraczałoby to poza zakres normy kompetencyjnej. W uchwale powinno być zamieszczone uzasadnienie, w którym będą przywołane okoliczności jakimi kierowała się rada. Brak uzasadnienia może stanowić przesłankę stwierdzenia nieważności takiej uchwały (wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 15 lipca 2014 r., IV SA/Wr 123/14).

Podmiot, którego interes prawny lub uprawnienie zostało naruszone treścią uchwały rady powiatu, może podjąć działania zmierzające do jej zaskarżenia. W pierwszej kolejności należy wezwać radę do usunięcia naruszenia prawa, która ma 30 dni na sporządzenie odpowiedzi. Skargę do sądu administracyjnego wnosi się za pośrednictwem rady powiatu, która zobowiązana jest przekazać skargę z kompletem akt sprawy w terminie 30 dni od jej otrzymania. W przypadku uznania przez sąd administracyjny zasadności skargi, istnieje możliwość wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym do sądu powszechnego. Ponadto wojewoda, jako organ nadzoru nad radą powiatu, w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały, może stwierdzić jej nieważność w części lub całości. Rada powiatu ma prawo do złożenia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz